

L'OPINIÓ

Assimilisme? Separatisme? L'ESTATUT!

DIARI D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Plaça de la Universitat, 6, entresol - Telèfon 24647 : Any IV-Núm. 43 : Barcelona, dijous, 23 juliol 1931 Impremia: Talers, 48 : Preu: 10 cèntims

La unanimitat de Catalunya

Aquells que, com «Gaziel» i alguns altres, adopten sempre la posició còmoda de crítics i, sense intervenir activament en les lluites polítiques, es reserven el dret, en bona moral molt discutible, de repartir diplomes o censures als que impulsen la vida política del país, deuen estar una mica sorpresos davant la unanimitat que regna a Catalunya pel que fa a l'Estatut.

Aquests senyors, sortosament escassos, ens volien fer creure que el més patriòtic, en moments de transcendència dels que vivim, era destil·lar el fel que cova la seva ànima amargada, en els articles que escriuen o en les converses que sostenen en «penyes» més o menys lluides.

I ja ho veieu! Mentre ells parlaven dels errors dels uns i dels altres. Mentre bescantaven el sentit polític del nostre poble. Mentre s'erigien en àrbitres supremes de coses que ni coneixen ni senten, i s'ofereien—el senyor «Gaziel» en castellà!—com exemples de catalanitat integèrrima, el poble que ells bescantaven demostrava, justament, una visió claríssima del moment polític i, perfectament conscient que va a ressuscitar a una nova vida, tot Catalunya és preparava, sense distinció de classes ni de partits, a l'admirable redreçament que es produeix aquests dies amb la campanya pro Estatut.

«Els recels dels intransigents, la resistència sorda dels apàtics i dels indiferents, tot ho ha fos en els dies l'atmosfera d'entusiasme, la pressió moral que han creat les primeres conferències que els nostres homes han donat al poble, assenyalant-li l'abast d'aquest document històric.

I avui, soterrats en llurs caus els quatre profetes de desastres, Catalunya sencera es dreça com un bloc per a expressar democràticament la seva voluntat sobirana de llibertat i de justícia.

Tot aquell català que té mitjans de guanyar voluntats per l'Estatut i no se'n serveix, comet un delictes de lesa pàtria

Parlant amb el doctor Mola, president del «Comitè Internacional de les Escoles a Ple Aire»

«Barcelona ha estat per mi una revelació»

El doctor Mola és uruguai. Això vol dir que el doctor Mola és un home capaç de comprendre les coses que comporta una democràcia, o els deures i les narrades que els pobles han de fer per tal d'avançar en el camí del progrés. L'Uruguai és el país més lliure i més democràtic de tota l'Amèrica, no solament de l'Amèrica de llengua llatina, sinó de la del Nord també.

De la democràcia uruguai els catalans en tenim records ben vius. En moments en què la República Argentina, deixant-se suggestionar per l'ambaixador espanyol a Buenos Aires, senyor Ramiro de Maetzu, expulsà del seu territori l'avui president de la Generalitat, l'avui Macià, llavors foragitat de tot arreu, l'Uruguai li obria les seves portes permetent-li la lliure estada com la permet a altres catalans fugitius allí establerts. Després, l'Uruguai, el 14 d'abril, fou el primer país del món que sense esperar per a res que parlessin les grans potències, reconeixia la nova República espanyola tot just nada.

El doctor Mola, doncs, en venir a Barcelona, tenia al seu favor tota la tradició del seu país per poder comprendre la nostra terra sense esforç. Metge, eminent, al seu país ha dedicat, ja de molts anys, tota la seva activitat a l'edificació de la mainada i en tota l'Amèrica del Sud ha estat un apostol de les Escoles a Ple Aire. Nomenat president del Comitè Internacional de les Escoles a Ple Aire, i invitat pel delegat de Catalunya en el recent Congrés de Brussel·les, senyor Vergés, ha vingut a Barcelona per conèixer les institucions culturals de la nostra ciutat.

El mateix, abans que puguem ni gairebé preguntar-li res, ens diu tot entusiasmat:

«Jo venia a Barcelona bon xic escèptic, disposat a veure quicòm interessant, però no a veure el que he vist. Per mi, Barcelona, amb les seves institucions culturals a ple aire pels infants, ha estat una revelació.

«...? No en puc rebaltar res. Quan el vostre delegat, senyor Vergés, va invitar-me en nom de l'Ajuntament a visitar Barcelona, vaig acceptar la invitació encantat, desitjós de conèixer de prop aquest poble català que tant ha donat i dona a parlar pel món, però no venia preparat per rebre la impressió que he rebut respecte el que a mi particularment m'interessa, les escoles a ple aire. És que tenia com quicòm meravellós i, a més, per desgràcia ignorat. Tinguu unes Escoles de Bosc que són model·liques i el mateix puc dir de les Escoles de Mar.

«En això arreu al cap del món. Aquesta cursa tria que feu dels infants que necessiten aire de la mar o de muntanya, segons l'estat del seu

organisme, dona dret a la ciutat de Barcelona a ésser posada com a model a seguir. Poques, però no dir cap, són les ciutats del món que han tingut tantes preocupacions com la vostra.

«Això és més de remarcar quan heu patit aquests anys de persecució contra tot el que sigui cultura; això vol dir que la vitalitat de Catalunya està per damunt de totes les adversitats.

«Es molt estesa la modalitat de les escoles a ple aire?

«Cada dia va guanyant més camí a tot arreu, i cada Congrés que fem —el primer fou a l'any 1928, a París —som més els delegats que hi acudim. El d'ara, el que hem celebrat a Brussel·les, hi estaven representades 22 nacions, amb un total de cinc cents congressistes.

«On se celebrarà el nou Congrés? No podria ésser que fos a Barcelona, puix que diu que va tant al cap de les altres ciutats amb les seves escoles?

«Això mateix va proposar el senyor Vergés al Congrés de Brussel·les, però hi hagueren objeccions de pes de part d'alguns congressistes, i no contra Barcelona, sinó perquè es dona el cas que els dos Congressos celebrats no han estat en països llatins el primer a París i a Brussel·les el segon, i havent-hi altres candidats com Alemanya i Holanda, hauria pogut semblar que s'establís una mena de preferència pels pobles llatins si el vinent s'hagués celebrat a Barcelona. Atent-nos a aquestes consideracions, el Congrés acordà reunir el tercer dretre de dos anys a Berlín, i el següent a Barcelona, que, cregueu, ho té ben meregut per la labor que ha sabut portar a cap.

«Cal que el que he fet la vostra ciutat en aquest aspecte sigui conegut per tothom perquè serveixi d'exemple, i per això he pregat molt al senyor Vergés que no deixi de col·laborar al

Butlletí del Comitè Internacional, que dintre de poc començarà a sortir. Jo, per la meua part, faré tot el que pugui perquè no resti ignorat, i ara mateix he escrit al secretari del Comitè en aquest sentit, i quan arribi al meu país, podré estar segur que no m'oblidaré mai de fer referència al que he vist a la vostra terra. Si els congressistes de Brussel·les haguessin pogut venir aquí, tingueren la seguretat que tots haurien tornat al seus països meravellats com jo mateix.

«Quan penseu marxar a l'Uruguai?

«Demà mateix.

«Podeu saludar als vostres compatriotes en nom dels catalans que els estem molt reconeguts.

«Cregueu que ho faré i no m'oblidaré tampoc de fer ressaltar la gentilesa que tots aquí han tingut amb mi, especialment el vostre Ajuntament que no ha oblidat res per fer-me agrada l'estada entre vosaltres, i per facilitar el meu treball, que ha estat curt, però profitós. L'Uruguai, pel meu condeute us dono i us donaré les gràcies i sabrà agrair aquesta gentilesa.

N. MOLINS I FABREGA

Qui no vota l'Estatut de Catalunya vota contra la República Espanyola

VIATGE DE LA VICTÒRIA

El proper diumenge dia 26 tindrà lloc a Sant Feliu de Guíxols l'aplec, a favor de l'Estatut de Catalunya amb l'assistència del Directori del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, celebrant-se un gran miting a la Rambla de Sant Feliu.

Per a passatges i detalls: Centre E. R., Marqués del Duero, 65; Viatges Blaus, Rambla de les Flors, 15, principal; Casa Vilaró, Ferran, núm. 14.

Reflexions sobre la Dictadura iugoslava

La situació política general de Iugoslàvia és molt trista. La Dictadura ha atropellat tots els drets ciutadans. Les minories nacionals són reprimides amb mesures draconianes. A Belgrad la Dictadura ha implantat un nou tribunal per a la defensa de l'Estatut. Aquest tribunal ha estat investit de poders extraordinaris. No existeix cap tribunal d'apel·lació contra els seus veredictes. A tot el país regna l'absolutisme. La menor exteriorització contra el règim és severament castigada. Els caps del partit camperol croat, darrerament absolts pel tribunal, han estat declarats enemics de l'Estat per ordre del general Zinowitsch i han estat internats. El Hrwatska Seljackska Bank, banc croat camperol, ha estat clausurat. El president d'aquest banc, Josip Prevadeo, al mateix temps vicepresident del partit camperol, ha estat detingut. Pel tancament del banc camperol les associacions camperoles s'han trobat amb dificultats de pagament i obligades a desistir de llurs funcions. En les noves regions, afegides pel conveni de pau de Trianon, hi ha gran aglomeració de milícia sèrbia. A Croàcia i a Bòsnia (en total sis milions d'habitants), hi ha estacionada més milícia que enlloc més d'Europa. Hi ha un compte especial a procurar en aquestes divisions no hi hagi cap croat; aquests han estat distribuïts en les guarnicions de l'antiga Sèrbia. Els intel·lectuals i funcionaris de l'Estat, nats a Croàcia, han quedat la majoria sense mitjans de vida. Els càrrecs oficials estan plens de funcionaris sèrbis, molts dels quals manquen de tot ensenyament secundari, que han ocupat els llocs de confiança de la Dictadura.

En tot el país és implantada la més severa censura. És impossible cap crítica del règim, i el que, a desgrat d'ella, s'hi atreix, és castigat amb la pena més greu de presó. Així ha ocorregut a diversos periodistes per delictes de Premsa; han estat castigats segons la nova llei de Premsa. Una part dels corresponals de la Premsa estrangera han estat foragitats del país.

A les comissaries d'Agram i Belgrad són bastonats els ciutadans i portats després als hospitals, on molts d'ells han mort a causa de llurs ferides. El doctor Badekowitz, director de policia, a Agram, s'ha fet tristement cèlebre al mon enter, pels seus mètodes de turment medievals; amb ells ha arrencat confessions als presos polítics. Els adversaris polítics de la Dictadura són portats a «destruïda», en la majoria dels casos, a hores desvetinats de la nit. Portar-los a declarar a aquestes hores, equival a dur-los al turment. A presència del cap de policia els presos són tractats de la manera més salvatge. Sota les plantes de llurs peus hom encén candeles fins que la carn es torra. Sota les ungles de les mans hom els clava agulles fins que la sang esquitxa, sota els dolors més cruels. Mentre duren aquests turments medievals, els empleats deixen girar el gramofon, per tal d'evitar que els crics de dolor torbin el silenci de la nit.

Tots els ex-ministres croates estan internats a l'antiga Sèrbia. La Croàcia, independent des de fa mil anys, ha estat transformada avui en una colònia sèrbia. El Parlament croat ha estat destruït, anul·lats els colors i els distintius nacionals; pel general Ziwkowitz ha estat ordenada, per a tot el país, una bandera uniforme, la qual simbolitza exclusivament la Gran-Sèrbia. Les contribucions són invertides, en llur major part, en l'antiga Sèrbia, tot i que les regions agregades de nou, han d'aportar contribucions molt més elevades que l'antiga Sèrbia. Les minories són tractades exclusivament com a objecte de contribució i han de pagar a l'Estat sense poder esperar res d'ell.

Una mica més de feminisme, si us plau...?

Des d'aquestes mateixes pàgines, el dissabte passat, una gentil ciutadana es planya de l'exclusió de què sens ha fet objecte en la votació popular que ha d'aprovar el nostre Estatut. Suggestiva la idea de que les dones catalanes poguessin manifestar la seva aprovació — no dic disconformitat ja que la mateixa signant reconeix que l'Estatut està prou bé posant la seva signatura a unes fulles a propòsit que portarien al President de la Generalitat de Catalunya, l'opinió que la dona catalana té d'aquest Estatut.

Sense el més lleu desig de destorbar la iniciativa de la senyoreta Viladot, crec però que si l'Estatut s'ha d'aprovar, com tots els que som catalans conscients creiem, no hi ha necessitat de que uns signatures nostres vagin a refermar aquesta creença general, ja que la votació popular, més que plebiscit, serà una mera fórmula per a legalitzar la veu de tot Catalunya al Parlament. Hem posat la nostra confiança al President, i el seu vot, deu ésser el vot de tothom, homes i dones sense distinció. Aquesta opinió meua no vol pas dir que no trobi la idea excel·lent que a l'objecte i com a excel·lent de fer arribar la veu de la dona — d'un conglomerat (permis, senyor Cabré...) quant més gros millor de dones a Catalunya — fins al Govern nostre, perquè es recordi que de dones no n'hi ha pas una aquí i una altra allà, isolades i esmaperdues com un pardal esgarriat, sinó que som la meitat de Catalunya disposada amb tota la bona voluntat a col·laborar amb l'altra meitat.

Amb la renovació del règim espanyol s'ha desvetllat l'esperit femení d'una manera prometedora que fa esperar una bella victòria de les ansies que moltes sentim i que poques gosen exposar. Escampades per les pàgines dels periòdics catalans, es veuen signatures femenines, temorenyques unes, audacoses les altres, però totes iniciant la campanya de la nostra incorporació a la lluita cívica, lluita reser-

vada fins ara únicament al sexe oposat.

Està molt bé aquest ressorgiment. Si; hem de voler que sigui reconeguda la nostra personalitat i ens han de permetre la nostra col·laboració, que no imposen pas per força, sinó que la pretem com un dret propi. Hem de fer nostra la frase d'Olympe de Gouges, la qual capitanejant un grup de rebels durant la Revolució Francesa reclamava per a la dona el dret de pujar a la tribuna, ja que tenia també el d'anar al catafalco. Però abans d'incorporar-nos a la vida política, no hauríem d'aspirar a una mica més de llibertat individual...? És lamentable que volguem anar — per exemple — a disposar el nostre sufragi popular i que per anar-hi, hagin d'acompanyar-nos-hi les nostres emamàsies respectives; o que volguem assistir a una conferència pública — bé hem de documentar-nos per tenir després opinió, veritat...? — i que si el germà o el pare tenen ocupacions i no poden acompanyar-nos-hi, tinguem de desistir del nostre propòsit per a no sortir soles a la nit. O tan sols al cinema que volguem anar, o a prendre un refresc, aetes perfectament permessos a un noiet de setze anys, a nosaltres, malgrat els nostres desitjos d'assimilació a l'Europa perfecta, ens estan vedats fora del concurs familiar.

Qui té la culpa d'aquest vuitcentisme en què encara viu la dona catalana? Nosaltres mateixes. Tenim un concepte mal format del que és la independència femenina. La noia americana a la que prenem per exemple com a capdavantera del feminisme, ens espanta per les seves «allures» massa «garçonnes». Nosaltres — ens diem — som noies de més seny; però jo pregunto: si veritablement tenim seny, per què necessitem trabes...? Cada una de nosaltres sap perfectament on es pot i on es vol arribar. I sense el concurs de la voluntat, no sobrepassa pas la fita que hom s'imposa com a terme.

Així doncs, perquè han d'escandalitzar-se homes i dones, els homes sobretot, aquells pares de família rígids i inflexibles, que no perden però l'ocasió d'anar a admirar unes comes a l'Eden (sense la família naturalment) de què una damisella vagi sola a una sessió de «Miradors per cas», o prengui sola també l'sleeping-car cap a Madrid...? És que potser s'estranyen de què prenguem cada dia el tramvia o l'autòmnibus exposades a mil grolleries i inconveniències, per anar a l'oficina que a la fi de mes ens reporta un sou que anivella el pressupost familiar...? No em direu que la noia que treballa fora de casa, no estigui exposada a tots els perills que atempnen el moral igualment que la que surt fora del domicili patern passades les nou de la nit... Però és que la xafarderia estúpida del veïnat no conceb que pot anar a fer una noia que surti a la nit tota sola. Com si no se sabés de sobres que certes emansions el negoci més lucratiu, no el fan pas precisament a la nit...!

Per què no intentem vèncer totes aquestes rutines innecessàries...? No

E. M.

DE L'ESTRANGER

La conferència de Londres encallada

Les impressions que arriben avui de Londres són francament pessimistes. La conferència sembla tancada en un carreró sense sortida. Els delegats francesos mantenen la proposició de concedir crèdits a canvi de garanties financeres i mesures d'ordre polític susceptibles de fer renèixer la confiança en l'estabilitat de l'ordre europeu actual.

La principal resistència amb que topen les proposicions franceses no prové de l'oposició declarada dels ministres alemanys sinó de les dificultats d'Anglaterra que estaria així als ministres alemanys d'adoptar una actitud negativa.

Per altra banda la conveniència i gairebé la necessitat de comptar amb

El memoràndum francès sobre el desarmament

Paris, 22. — Aquesta matinalada ha estat facilitat el text del memoràndum que el Govern francès ha dirigit a totes les potències puntualitzant els seus punts de vista respecte la Conferència del Desarmament que haurà de celebrar-se a Ginebra en febrer de 1932.

Comença la nota posant de relleu la relació que existeix entre la seguretat nacional i la solidaritat internacional i que cada Estat ha de conservar els armaments que li són indispensables per a cobrir-se d'una possible agressió, mentre entra en joc l'acció comuna.

Si els tractats de pau imposaren a Alemanya un estatut definitiu d'armament, enlloc s'indica que hi ha d'haver una igualtat en els armaments.

Pel contrari, s'ha estipulat que el mínim d'exèrcit necessari a cada Estat hauria de fixar-se tenint en compte la seva situació geogràfica i les seves condicions especials.

La nota especifica les reduccions que ha portat França en el seu exèrcit de terra i que en proporció a l'any 1921 representa una reducció del 60 per cent en les forces que han rebut instrucció militar. L'exèrcit d'ultramar també ha estat reduït, encara que en menys proporció perquè la vigilància d'aquells territoris exigeix un contingent major.

També s'especifica que els armaments navals de França han estat reduïts i l'execució del programa d'instruccions acordat el 1924 ha estat reduït per a facilitar la conclusió dels nous acords per a la limitació dels armaments navals.

En les forces aèries, França s'ha imposat la mateixa política a l'extrem que avui els serveis tàctics gairebé no superen els de 1923.

Però França no es nega a estudiar tota modificació de l'estatut actual de les seves forces, però estima que per assegurar l'èxit de la Conferència del Desarmament han de complir-se fidelment certes condicions i apartar algunes de les solucions quimèriques que s'han proposat.

Acaba la nota dient que per la seva part està disposada a col·laborar sense reserves a tot sistema d'organització general de la pau que faci efectiva l'assistència mútua en cas d'agressió. — Fabrà.

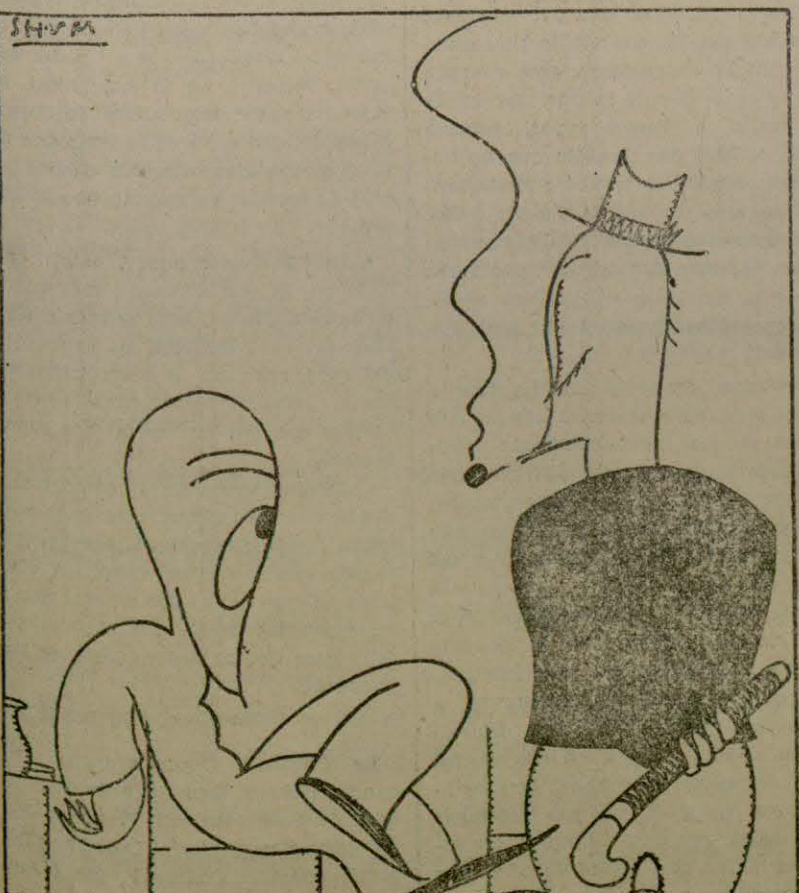
Per damunt de tots hi ha Catalunya; i Catalunya és Estatut.

podríem unir-nos aplegar-nos sota una bandera de més llibertat...? No es podria fer quicòm per un esdevenidor de costums més amples...? Jo crec que sí; ara les que m'heu llegit teniu la paraula.

E. M.

CONVERSA INNOCENT

per Shum

—Tenim «Setmana andalusana». I ja veus quin programa!...
—Si noi; amb focs artificials...

J. AUSCH

J. Q.